SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 88. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 10, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 10-го ТРАВНЯ 1990 Ч. 88 РІК XCVII

НЕ МОЖУТЬ ІСНУВАТИ БЕЗ СТАЛІНСЬКИХ МЕТОДІВ ПРАВЛІННЯ

Київ. — Київська „Радянська Україна", а за нею інші газети, помістили у числі з 24-го квітня „Указ Президії Верховної Ради Української ССР про відповідальність за дії, спрямовані проти громадянського порядку і безпеки громадян". Це ніщо інше, як повернення до давніх сталінських методів правління республікою, без яких комуністи, будь-якої національности, не можуть жити.

Ось, що указ, у часі голошення перебудови і демократизації, постановляє: 1. Встановити, що захват державних, або громадських будівель чи споруд з метою незаконного користування ними або перешкодження нормальній роботі установ, організацій, підприємств, тягне за собою кримінальну відповідальність у вигляді позбавлення волі на строк до п'яти років або виправних робіт на строк до двох років; 2. заклики до погромів, насильного виселення громадян або до вчинення інших дій, що загрожують громадському порядку і безпеці ґромадян, а так само розповсюдження, виготовлення чи зберігання з метою розповсюдження матеріялів такого змісту (листівок, плякатів тощо) тягнуть за собою кримінальну відповідальність у вигляді виправних робіт на строк до одного року або штрафу в розмірі до п'ятисот карбованців. Те саме діяння, що спричинило тяжкі наслідки або вчинене повторно, карається позбавленням волі на строк до п'яти років або виправними роботами на строк до двох років; 3. Поширювання неправдивих чуток, що можуть викликати паніку серед населення або порушення громадського порядку тягне за собою адміністративну відповідальність у вигляді штрафу в розмірі до трьохсот карбованців або виправних робіт на строк одного місяця з відрахуванням двадцяти процентів заробітку; 4. Надання службовими особами для проведення з порушенням установленого порядку зборів, мітинґів, вуличних походів або демонстрацій, приміщень, транспорту, технічних засобів або створення інших умов для організації і проведення зазначених заходів тягне за собою накладання штрафу в розмірі до одної тисячі карбованців; 5. Попереднє слідство у справах про злочини, передбачені статтею 1 цього Указу, провадиться слідчими прокуратури, а статтею 2 Указу — слідчими органів внутрішніх справ.

В дальшому „Радянська Україна" пояснює читачам в подробицях, що таке правопорушення, захоплення будинків, влаштовування маніфестацій й демонстрацій, заклики до погромів (в цьому треба в першу чергу обвинуватити КҐБ), перераховуючи поодинокі статті кримінальних кодексів тощо.

„Указ" підписали голова Президії Верховної Ради Української ССР Валентина Шевченко, яка й духу українського не переносить, і секретар Президії ВР Микола Хоменко.

Треба припускати, що „Указ" не публікується для пропаганди, а для того, щоб помалу, але систематично притягати до кримінальної відповідальности особи і організації з Демократичного Бльоку.

Вшанують пам'ять ген. Т. Чупринки

Ірвінгтон, Н. Дж. — Крайова Управа Об'єднання колишніх Вояків Дивізії УНА повідомляє, що в неділю, 10-го червня, на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурзі, Н.Й. Владика Василь Лостен в сослуженні священства, відправить Панахиду у стіп пам'ятника „Слави" за упокій душі сл. п. ген. Тараса Чупринки — Романа Шухевича у 40-ву річницю його смерти.

Організатори запрошують до участи всі комбатантські, молодечі і громадські організації з прапорами. Збірка біля головного пам'ятника о год. 1:45 по полудні. Панахида слідує після Богослуження перед головним пам'ятником.

Львівський оперний театр побував у Варшаві

Варшава, Польща. — Газета „Наше Слово" повідомляє у числі з 8-го квітня, що на запрошення Великого театру до Варшави прибули артисти Львівської опери ім. І. Франка. Завдяки львів'янам столичний великий театр протягом чотирьох вечорів виповнювався українським словом і музикою. Щоправда, на цій сцені не раз вже співали українські оперні співаки, але в окремих спектаклях, підготовлених варшавським театром. Натомість український оперний спектакль у згадані вечори вперше відбувся на варшавській оперній сцені.

Львів'яни привезли до Варшави дві опери, з якими виступали перед польською публікою, серед якої було чимало українців не лише зі столиці і поблизьких місцевостей, але й з Сувальщини, Білосточчини, Лігниці, Щецина, Білого Бору.

В суботу й неділю, 17-го і 18-го березня, артисти зі Львова виступали з оперним спектаклем „Золотий обруч" Бориса Лятошинського (лібретто Мамонтова). Головні партії в цій нагородженій державною премією ім. Т. Шевченка опері співали: Захара Беркута, Олександер Теліга, Максима — його сина, Володимир Ігнатенко, Тугара Вовка — Олександер Врабель, його дочки Мирослави — Тамара Дідик. Через день, 20-го і 21-го березня, публіка, що прибула до Великого театру, захоплювалася оперою „Украдене щастя" Юлія Мейтуса (лібретто Максима Рильського). Партії трьох головних героїв цього драматичного спектаклю співали: Миколи Задорожного — Володимир Ігнатенко, Анни його дружини — Людмила Божко, Михайла Гурмана — Ігор Кушплер.

Представники колективу Державного академічного театру опери та балету ім. І. Франка відвідали й редакцію „Нашого Слова".

ВИСТАВКА А. ФАРІОН

Ню Йорк. — ОМУА влаштовує в суботу, 12-го травня ,відкриття виставки скульптури Ані Фаріон, яка буде відкрита в Галерії ОМУА, 136 Друга аве., в будні дні від 6-ої до 8-ої год. вечора, і неділі — від 1-ої по полудні до 8-ої вечора і триватиме до 24-го травня. Відкриття виставки пічнеться о год. 5-ій по полудні.

Відбудеться 6-ий З'їзд Товариства „Бойківщина"

Дженкінтавн, Па. (М. Б-й). — Тут в неділю, 27-го травня, в приміщеннях посілості Сестер Василіянок, відбудеться 6-ий З'їзд Товариства „Бойківщина".

В програмі з'їзду будуть доповіді проф. д-ра Василя Луціва і Йосифа Терелі, відвідини музею Бойківщини, вибір керівних органів товариства, бенкет, мистецька програма, зустрічі.

З'їзд проходитиме під гаслом солідарности з пробудженою Україною.

Вийшов каталог видань Українського Гарварду

Кеймбридж, Масс. (ФКУ-ІЛ). — Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІГУ) виготовив 49-сторінковий каталог, в якому описано всі видання інституту, що появились дотепер. Каталог подає короткий огляд змісту кожного видання та інформації про величину книжки, видавничий індекс і ціну. В каталозі описано сім окремих видавничих серій інституту, до яких входять книжки з історії України, української літератури, мови та суспільно-політичних досліджень українського минулого та сучасного.

Перша — це серія моногрфій. Вона включає 18 видань з різних ділянок науки: „Психологічна теорія літератури Олександра Потебні" (проф. І. Фізера), „Між Польщею і Україною: Дилеми Адама Кисіля, 1600-1653" (д-ра Ф. Сисина), „Українські Думи: Editio Minor (Ю. Тарнавського та П. Калини) та „Російський централізм і автономія України: Включення Гатьманщини в імперію, 1760-1830" (д-ра З. Когута) й інші. Найновіший випуск в цій серії це 240-сторінкова праця д-ра Юрія Шевельова, професора Колюмбійського університету в Ню Йорку, п.н. „Українська мова в першій половині XX століття (1900-1941)". Читач знайде в цій монографії удокументовані інформації про розвиток сучасних норм нашої мови і плянові заходи Комуністичної партії в нищенні української мовної незалежноти в краю.

Другою описаною серією в новому каталозі — це

(Закінчення на стор. 4)

ВСЕГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ

С. Бавнд Брук, Н. Дж. — Товариство Українських Інженерів Америки, Відділ Ню Джерзі, при співучасті активних громадян повіту Мідлесекс в неділю, 13-го травня, в залі Центру Української Культури влаштовує всегромадське віче. В програмі: доповідь члена Секретаріяту НРУП та Спілки Письменників України Бориса Тимошенка на тему „Рух — єдність — шлях до незалежности" та доповідь ред. Осипа Зінкевича на тему: „Організаційна структура Народного Фонду Допомоги Україні в Америці". Початок віча о год. 6:30 вечора.

МУЗИКА БОРТНЯНСЬКОГО НЕ ВМИРАЄ

Джерзі Сиτі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Ентузіяста і дириґента такого виімкового хору „Музікус Бортнянський" Мирона Максимова ми вже не вперше гостимо в нашій редакції. Він дбає про те, щоб через „Свободу" українська громада була інформована постійно про працю того хору, а з тим і видання на платівці та на стрічці.

Як далеко зайшли Ви у свойому великому задумі? — питаємо молодого дириґента.

— Досі ми випустили чотири платівки і чотири касети з концертами Д. Бортнянського — тепер працюємо над п'ятою. Саме розсилаємо четверту частину для тих, які замовили цілість, а остання п'ята з того циклю буде видана до кінця 1990 року.

Дириґент Мирон Максимів під час відвідин редакції „Свободи".

Тут ми зауважуємо, що т. зв. компактні диски випередили давніші і як цей перехід зацікавлення слухачів та видавництва пошкодив у розпочатих працях, але М. Максимів послідовний в своїх задумах і тому не зражується ніякими перешкодами.

Він з приємністю розповідає нам про свій хор, що складається з 20 — 30 співаків, в більшості неукраїнців, які співають професійно. М. Максимів вияснює нам, що серед українців є дуже мало вироблених музично співаків, які хотіли б бути пов'язані постійно з хором не як солісти і в тому велика трудність. Але як оптимістичний дириґент підкреслює, що від часу коли цей хор спопуляризував музику Бортнянського, він має ще інші пляни та замовлення. І так Українська Кредитова Спілка в Торонто фінансує на чергові Різдвяні Свята касетку з колядками у виконанні камерного ансамблю і хору, а сам дириґент думає після закінчення серії музики Д. Бортнянського видати на стрічках антологію української музики.

— Як довго ви працюєте із цим хором?

— Це вже минає дев'ять років і маю у цьому велику приємність, хоча постійно є фінансові труднощі. Але я стараюся, щоб наш хор дав українській музиці інший напрям та спопуляризував її серед неукраїнців, щоб і вони її радо слухали. Після наших перших концертів музики саме Д. Бортнянського, ми дістали запрошення до канадського радіо, виступали в телевізії, виготовлено окремий фільм для

(Закінчення на стор. 3)

СВІДКИ ТВЕРДЯТЬ: І. ДЕМ'ЯНЮК НЕ Є „ІВАНОМ ҐРОЗНИМ"

Єрусалим, Ізраїль. — Агенство Ассошіейтед Пресс повідомило 8-го травня, що ізраїльський Верховний суд прийняв свідчення двох свідків з Польщі у справі Івана Дем'янюка, українця з Клівленду, який був засуджений в 1988 р. на кару смерти ізраїльським судом і апеляцію якого суд розглядатиме вже в наступному тижні.

Нові свідчення можуть поглибити сумніви щодо вини І. Дем'янюка, бо свідки з Польщі, Марія Дудик і її покійний муж, які жили під час Другої світової війни в маленькому селі в поблизу концтабору Треблінка, кажуть, що засуджений Дем'янюк невинна людина і що ізраїльський суд засудив не цю людину.

Як відомо, І. Дем'янюк, який на протязі довгих років жив у З'єднаних Стейтах Америки і тут став американським громадянином, не визнав за собою вини і категорично відкидав висунені проти нього обвинувачення, спочатку американською, а пізніше ізраїльською прокуратурою про масові вбивства в концентраційному таборі Треблінка і заявляв, що він ніколи не був в цих сторонах і не користувався згірдливим псевдонімом „Іван Грозний".

Марія Дудик і тепер живе у цьому селищі в Польщі, а її муж помер кілька років тому, але ще перед своєю смертю склав зізнання у польській прокуратурі про все, що він знав про „Івана Ґрозного" і його свідчення були тоді записані і завірені урядовим нотарем. З якихось причин свідчення подружжя Дудик не були ніколи використовувані, ані ОСІ, тобто спеціяльною прокуратурою ЗСА, ані ізраїльським судом, правдоподібно тому, як заявляє тепер адвокат І. Дем'янюка, що тодішній польський уряд не бажав співпрацювати з Ізраїлем в цій справі.

Тепер політична ситуація в Польщі радикально змінилася. Варшава відновила дипломатичні зв'язки з Єрусалимом і новий польський уряд відкрив для ізраїльської прокуратури і оборони Дем'янюка доступ до до архівних матеріялів, включно до свідчення подружжя Дудик.

Під час зізнання М. Дудик розповіла, що під час війни вона була власницею маленького ресторану до якого приходили на п'ятинку охоронники концтабору, між ними також українці. Декілька разів бував в неї також й „Іван Ґрозний", який насправді називався Іван Марченко. Він був середнього віку, понад 40 років, високого росту, кремезний з виглядом атлета, одним словом цілком щось протилежне від І. Дем'янюка, якого подружжя Дудики оглядали на телевізії і у пресі.

Існують також інші документи і свідки, які можуть допомогти І. Дем'янюкові, зглядно справі внесеної його адвокатами апеляції від засуду, яка, згідно з офіційним повідомленням, буде розглядатися починаючи від 14-го травня.

З. Воронка викладатиме англійську мову в Києві

Рівердейл, Н. Дж. — З канцелярії Комюніті коледж пассейкського повіту в Ню Джерзі повідомляють, що Зірку Воронку, асистент-професора англійської мови, як другої мови в цьому коледжі, запросив Київський Політехнічний Інститут дати інтенсивний курс розговірної англійської мови. Цей курс призначений для науковців і викладачів інституту, які мають в пляні виїздити до англомовних країн з викладами чи доповідями.

На початку цього року З. Воронка їздила до Києва як член Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля, щоби оформити процедуру для постійної допомоги дітям в Україні, що потерпіли від чорнобильської трагедії. Ця поїздка, що відбулася на запрошення Спілки Письменників України, отримала широкий розголос в укаїнській та загально совєтській пресі та телевізії.

З. Воронка є викладачем англійської мови, як другої мови вже 13 років у Комюніті коледжі повіту Пассейк з попереднім досвідом викладання цього ж предмету в коледжах повітів Гадсон і Ессекс. В додатку до англійської вона плинно володіє мовами українською, еспанською, німецькою та розговірно мовами польською і французькою.

ВІДЗНАЧЕННЯ СОЮЗОВЦЯ

Торонто. — Головний радний УНС і визначний суспільно-громадський діяч у різних ділянках українсько-канадського життя ред. Василь Дідюк був нагороджений золотою медалею і почесною грамотою Онтарійського уряду, міністерств громадянства і багатокультурности, на великому зібранні представників різних національних груп, що відбулося 20-го квітня з участю біля 1,000 осіб у найбільшій престижевій залі Рой Томсон Голл в Торонто.

У СВІТІ

ДОСІ НІХТО НЕ МАЄ назви для 600 румунських громадян, які продісталися останніми тижнями до Східнього Берліну та розтаборились на залізничій станції Ліхтенберг. Ці люди не є політичними втікачами і не зверталися до місцевих властей про право на політичний азиль, вони просто оселилися в цій спокійній дільниці Східнього Берліну на станції та проживають на тимчасовому приділі східньонімецького Червоного Хреста. Між цими найновішими іміґрантами є також і невелике число дітей. Затурбований та дещо спантеличений таким явищем уряд Східньої Німеччини, у приготуванні до об'єднання зі Західньою Німеччиною, не знає як цьому зарадити. Згідно з твердженнями східньонімецьких службовців серед цього щоденно зростаючого гурту є багато циганів і колишніх працівників румунської тайної поліції Секурітате.

МАЮЧИ ДОВГУ ВПРАВУ У ГРАННІ ролі старшого державного мужа, якого не цікавлять дрібниці щоденної політики, французький президент Франсуа Міттерран є свідокм драстичного спаду своєї популярности на десятому році свого урядування. Причини незадоволення його правлінням важко точно означити, одначе почавши від публічних сварок внутрі його правлячої Соціялістичної партії та помилування політиків оскаржених у хабарництві, як і ширшого невдоволення з недостачами в цей час швидкого економічного розвитку. Деякі політичні коментатори також говорять, що його надання тону гарячим крайовим дискусіям про іміґрацію та расизм і відчуття народу про непевність Міттеррана як зміни у Східній Европі поділають на місце Франції у міжнародній політиці не допомогли його популярності.

ЕСТОНІЯ ЗМІНИЛА НАЗВУ

Таллін, Естонія. — У вівторок, 8-го травня, Естонія відкинула зі своєї офіційної назви слово „совєтська соціялістична" і знову стала Естонською Республікою, а також відновила свій старий трикольоровий прапор. Верховна Рада Естонії, не проголошуючи офіційно незалежність республіки, знову ввела в силу кілька статтей конституції з 1938 року, в тому числі преамбулу, в якій сказано, що Естонія є „незалежною республікою", а „вища державна влада належить народові".

Прихильники відокремлення від СССР розглядають ці заходи не як розрив з Москвою, а як черговий крок на шляху до поступового досягнення незалежности. Кореспондент АП Майкл Пасел, називаючи ці нововведення „символічними", зауважує, що частково вони ставили собі за мету висловити солідарність з іншими прибалтійськими республіками — Литвою і Латвією, які проголосили себе повністю незалежними від СССР.

Прихильники резолюції за зміну назви Естонії набрали на три голоси більше, ніж треба для затвердження подібних законодавчих актів. За кілька хвилин після голосування з даху старинного будинку, в якому засідає Верховна Рада республіки, було знято червоний прапор зі серпом і молотом, а на його місце закріплений естонський національний прапор.

В листопаді 1988 року Естонія стала першою совєтською республікою, яка прийняла декларацію про суверенітет. Від того часу вона зробила ряд кроків, спрямованих на зміцнення своєї самостійности, але розрахованих так, щоб не йти на пряму конфронтацію з Міхаїлом Горбачовим. У вівторок Верховна Рада Естонії прийняла резолюцію, яка висловлює солідарність з двома іншими республіками Прибалтики і поздоровляє Латвію з проголошенням незалежности.

Естонія вже кілька тижнів намагається почати переговори про незалежність, однак Кремль відмовляється від цієї пропозиції. 30-го березня Верховна Рада Естонії визнала конституцію СССР недійсною на території республіки. Член Політбюра Алєксандр Яковлєв заявив голові Верховної Ради республіки Арнольдові Рюютелю, що Москва не має наміру вступати в переговори до того часу, поки естонці не анулюють резолюцію з 30-го березня.

СССР збільшив число жертв війни на 7 мільйонів

Москва. — Пресове агентство Ройтерса інформує, що у зв'яку з відзначенням 45-річниці від закінчення Другої світової війни Совєтський Союз вирішив підвищити число жертв на 7 міл. осіб, тобто з 20-ти до 27 міл. Про цю зміну повідомив совєтських і закордонних кореспондентів ген. Пйотр Лушев, головний командувач Варшавського Пакту і один із заступників міністра оборони СССР. Згідно з його інформаціями Йосиф Сталін в 1946 році заявив, що тільки 7 міл. совєтських громадян загинули у другій світовій війні; Нікіта Хрущов, розвінчавши Сталіна на XX З'їзді КПСС сказав, що 20 мільйонів осіб втратили життя у висліді воєнних дій. „сьогодні, у висліді докладної аналізи, — заявив ген. Лушев, — ми знаємо, що Совєтський Союз втратив 27, а може навіть 28 мільйонів осіб".

Це число включає також вісім мільйонів вояків, які згинули в боях, або померли у страшних обставинах полону в різних частинах окупованої гітлерівцями території. Він підкреслив, що число 20 міл., про яке згадував Н. Хрущов було сумнівне тому міністерство оборони і військова Академія дістали завдання перевірити і дослідити цю справу більш докладно. Історики в Совєтському Союзі і за кордоном вже давно висловлювали сумнів щодо числа втрат і подавали різні цифри, аж до 50 міл. осіб. Але це мабуть перший раз, що людина зі статусом Лушева зайняла становище до цієї справи.

Західні військові аналітики й історики сумніваються, що у це число жертв Лушев і взагалі совєтські речники виключили повоєнну боротьбу Червоної армії з повстанськими частинами в Україні та інших територіях і тих, які померли, чи були забиті у висліді масових вивозів, які також ідуть в мільйони.

В АМЕРИЦІ

В ПОНЕДІЛОК, 7-ГО ТРАВНЯ, Білий Дім провів обговорення пляну бюджету з Конгресом та підтвердив, що президент Джордж Буш готовий підвищити податки з метою зменшити бюджетний дефіцит. Пресовий секретар Білого Дому Марлин Фіцвотер сказав, що Президент хоче „відкритої дебати, яка стане розв'язкою рішень, прийнятих в минулому". Що стосується Дж. Буша у передвиборчій компанії, коли він твердо виступав проти нових та підвищення старих податків, М. Фіцвотер пояснює цю діяметральну зміну прагненням Президента стимулювати економіку країни. Але обі сторони, як демократи, які настоюють на підвищенні податків, так і президент Дж. Буш, який до останнього часу стримувався, найбільше піклуються про своє політичне становище, ніж про вирішення фіскальних проблем.

ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР Білого Дому Марлин Фіцвотер в черговий раз підтвердив становище американської влади відносно екстремістських груп, які тримають закладників жодних переговорів з терористами! Не дивлячись на просьбу недавно звільненого Френка Ріда, який закликав Адміністрацію почати переговори з терористами, щоб звільнити всіх закладників, Фіцвотер повторив непорушне становище Білого Дому: „Ми не допустимо, щоб терористи думали, що можуть знову й знову ув'язнювати американських громадян і при цьому вести переговори за круглим столом". Роберт Полгілл, який був звільнений з ув'язнення на вісім днів скорше від Ф. Ріда, висловив свою згоду з становищем Адміністрації: „Я думаю, що вести переговори з ними — негідне цивілізованих людей".

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ „Ню Йорк Таймс", ЗСА витратили за останні десятиліття понад 40 міл. дол., щоб придбати найновіші види совєтської зброї через країни Третього світу, користуючись послугами найвищих діячів румунського міністерства оборони, включно з генералом Андрути Чаушеско, братом страченого диктатора. Колишній працівник Пентагону повідомив, що згідно з програмою, розпрацьованою департаментом оборони ЗСА у співпраці з Сі-Ай-Ей, починаючи від 1980 року американці купували різні взірці совєтської зброї у країн східнього бльоку та в держав Третього світу. Газета стверджує, що 8 міл. дол. із 40-ка опинилися на особистому рахунку сім'ї Чаушеско в одному із швейцарських банків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
чеки (money orders) виставляти на Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

На шляху до ліквідації расизму

Хоча від Проклямації Емансипації Абрагама Лінкольна минуло вже 127 років, проте проблема расизму все ще в Америці й у світі не зліквідована. У якому десяткові міст в Америці з Ню Йорком включно, посадниками вибрали чорних, — і хоча шефом об'єднаних штабів збройних сил став чорний генерал, хоча чорні є у Верховному Суді і Конґресі і дійшло до того, що амбітний чорний кандидував в останніх президентських виборах — чуємо все ще нарікання чорних на прояви злочинного супроти чорних білого расизму. Вони надзвичайно вразливі на цьому пункті, вони ґидують расових побратимів за зразком героя „Хата дядька Тома" і трохи подібні до жидів: коли у 99-ох випадках признати жидові правду але в одному заперечити — ти вже антисеміт! Цікавим історичним феноменом став факт, що коли в Америці й Европі расизм є у стадії завмирання і насправді став проблемою освіти — то найдовше зберігся і далі ще зберігається в чорному континенті Африки. Саме в останньому тижні сталася там подія, яка відкриває надію, що й там кольор скіри перестане бути критерієм вартости людини.

Йдеться про Південно-Африканський Союз, відомий у скороченні як Південна Африка. Велика країна з 36-ма мільйонами населення має у тому населенні 28 відсотків чорних. Проте чорні все ще не мають там ніяких політичних прав. Державна система так званого апартеїду ґірша для автохтоної чорної більшости, як пропаґоване свого часу в Америці гасло „Рівні але окремі". Минулася вже в Америці болюча проблема примусового перевоження автобусами дітей, щоб „расово вирівнювати" учнівський стан у школах. Відносини у Південній Африці все ще дещо нагадують стан за гітлерівської окупації у Другій світовій війні: скрізь написи „Нур фюр Дойче" — „Тільки для німців". І коли у Кракові чи Львові старенька пані помилково всіла до частини трамваю „Нур фюр Дойче", то німецький контролер на бігу скидав її з трамваю. Чорному смільчакові у Південній Африці грозить ґірша кара. Але й тамошні чорні вже не є покірливими нащадками чорного лакея з „Хати дядька Тома" і ведуть активну боротьбу: страйками чи демонстраціями, плянованими зударами з військом і поліцією із жертвами по обох сторонах.

Кожна аномалія мусить колись скінчитися. У минулому році відбулися у Південній Африці президентські вибори, в яких програв перманентний президент-диктатор Пітер Бота, який став був символом апартеїду, — противником будь-якого зговорювання з чорними. Він створив таку атмосферу у Південній Африці, що білі, посідачі не тільки монополю влади, але й найбільших природних багатства країни, боялися, що коли б допустити чорних до влади, то чорні всіх білих просто виріжуть. Наступник Боти Ф.В. де Клерк зразу в інавґураційній промові заповів зміну курсу. Звільнення з довголітньої в'язниці чорного лідера Нелсона Мандели, за фахом адвоката, знайшло прихильний відгук у всьому світі. Африканський Крайовий Конґрес обрав Манделу на свого голову. Після довгих затяжних перипетій прийшло у минулому тижні до перших офіційних тридениих переговорів. Вони відбувалися не в якомусь державному будинку, а в елеґантній вітальні білого багатія Сесіля Родеза. У висліді цих нарад проголошено комунікат, що знайдено спільну плятформу для нарад над зміною південноафриканської конституції. За твердженням „Ню Йорк Таймсу" з 6-го травня ц.р. Мандела відкинув усі суґестії, щоб згадувати у новій конституції про раси. „Маємо змагати до створення демократичної і безрасової Південної Африки".

Покищо державний апарат апартеїду непорушний. Ще існує вийнятковий стан і ще не вийшли на волю всі політичні в'язні, чорні активісти проти апартеїду. Мандела і де Клерк згодилися, що краще змінювати систему поступово й обережно, ніж радикально, бо воно ґарантує більший спокій. Пітер Бота такий обурений „зрадою" інтересів білих, що демонстративно виступив з його Націоналістичної партії. Процес ліквідації расизму в Південній Африці триватиме довго. Якщо закінчиться створенням коаліційної чорно-білої державної верхівки і переходом апартеїду до історії, то це буде нова велика історична подія. Нам, українцям, не вільно казати, що нам нема ніякого діла до цієї проблеми. Коли ми хочемо бути шанованою частиною вільного світу — все, що в ньому діється, повинно цікавити і нас.

Микола Руденко

ЛИСТ В УКРАЇНУ

Нам ще довго доведеться вгадувати, як далі складатиметься політичне життя в Совєтському Союзі за умов не лише плюралізму думок, але й плюралізму партій. Адже ж ясно, що альтернативні партії не можуть з'явитися зненацька — із самої лише готовности комуністів поділитися владою. Тут насамперед потрібна здатність не лише до політичної аналізи, але й синтези. Лише окремі з неформальних об'єднань (буквально одиниці!) спромоглися виробити чіткі політичні програми й статутні принципи.

На Україні, скажімо, такою неформальною організацією є Українська Гельсінкська Спілка. Ми сьогодні зосередимо увагу на ній через те, що Спілка кілька кілька днів тому перетворилася на політичну партію. А народження нової політично й організаційно зформованої партії — це, безумовно, подія незвичайна.

УГС — одна із найстаріших неформальних організацій не лише в Україні, а в Совєтському Союзі взагалі. Вона виникла півтора десятиліття тому як правозахисна група — поряд із Московською правозахисною групою, пліч-о-пліч з нею. Західні радіостанції спершу навіть оголосили, що в Україні створилася філія Московської групи сприяння виконанню гельсінкських угод. Так багатослівно називалися обидві ці Групи — Московська й Українська. Ця багатослівність не випадкова — самою назвою члени обох незалежних груп деклярували, хто вони є і чого прагнуть

Передбачаючи репресії, ми хотіли сказати світові: погляньте, за що нас кидають до концтаборів! Якщо ж сягнути думкою далі, тоб то в день сьогоднішній, тоді можна сказати: гласність і перебудова беруть початок у гельсінкському процесі — отже, своєю жертовною стійкістю ми таки справді сприяли виконанню Гельсінкських Угод.

Згодом на Захід дісталися Декларація принципів та перший меморандум Української Групи. Світ дізнався, що йдеться не про філію Московської Групи, а про цілком самостійний громадський орган. Орган суто національний, що ставить за мету збирання відомостей про українських політв'язнів та геноцид проти українського народу.

Якими нам належало стати (філією Московської Групи чи самостійним органом) — це було питання принципове. Ми догадувались, що важимо свободою і навіть життям недаремно — Група виживе, у неї є майбутнє. Отож, зазираючи в майбутнє, ми свідомо обирали самостійність — як прообраз Самостійної України. І треба сказати, що москвичі нас добре розуміли. Це й не дивно, якщо згадати, що біля джерел гельсінкського руху в Совєтському Союзі стояли Андрій Сахаров і Юрій Орлов. Третій видатний правозахистних з Москви генерал Петро Григоренко став членом нашої Групи.

Героїчна боротьба Групи сприяння виконанню гельсінкських угод — це вже сьогодні українська історія, хоч не така й далека. В західньому світі про нашу Групу написано багато, а в Україні вона здебільшого відома завдяки сотням брутальних публікацій в комуністичній пресі. Треба сказати, що можновладна команда Щербицького відразу ж побачила в Групі Сприяння небезпечного ворога — й негайно звалила на наші голови найбільші покарання. Максимум того, що в її розпорядження надавав Карний Кодекс.

На відміну від Московської Групи Сприяння, наша Група не розпалася, незважаючи на жорстокий терор проти нас. Тепер це вже не група, а широко розгалужена організація, що має осередки в усіх областях України. Саме УГС разом із Спілкою письменників очолила Український Народний Рух. А проте УГС, вірніше УРП, яка налічує 2,300 членів, ще також не стала масовою організацією. І, на жаль, не зможе нею стати, доки не володітиме бодай половиною тих органів друку, якими нині володіє компартія України.

В розпорядженні УРП є лише засоби самвидаву — тобто друкарські машинки. Останнім часом з'явилися ксерокси, котрі дозволяють надруковане на машинці розмножити в десятках примірників. Та хіба це можна порівняти з мільйонними тиражами комуністичної преси? А вона, ця преса, ось уже півтора десятиліття виховує в українському народі ненависть до Гельсінкської Групи і Спілки.

Так, ми ніколи не приховували, що стоїмо в опозиції стосовно Комуністичної партії, але ми переконані, що зуміємо усунути комуністів від влади виключно мирними засобами. Нас оголошують націоналістами, навіть антисемітами, хоч насправді ми ставимося з пошаною до кожної нації й народности. Самостійну українську державу ми бачимо як дбайливу матір не лише українців, яких більшість, але й усіх національних меншин — росіян, жидів, кримських татар, поляків, греків, гагаузів тощо.

Сьогодні про це належить говорити якомога ширше — темні сили сіють провокаційні чутки про неминучість жидівських погромів. Самі чинять провокації й самі ж запевняють, що погромів боятися не варто — мовляв, КҐБ завжди на сторожі, воно оборонить вас від погромників.

Хто ж ці погромники? „Правда Украины" із числа в число запевняє читачів, що їх належить бачити серед „екстремістів" Гельсінкської Спілки, тобто УРП. Не вірте в ці наклепи, дорогі земляки! Знайте: в КҐБ завжди існував відділ дезінформації. Існує й досі. І послуговується такимя ж брудними методами, якими послуговувався завжди.

Гірко думати, що ця кривава організація здатна пережити Комуністичну партію, але, на жаль, є підстави для таких сумних передбачень. Президента Ґорбачова не вельми лякає розпад партії, яку він очолює. Зовсім інакше він ставиться до КҐБ. Президент дбає про нього значно більше, ніж про партію. Компартію покинули мільйони, а з КҐБ покищо не звільнено жодного лейтенанта чи навіть прапорщика.

Яр. Рудницький

Архівні колекції УНР в Україні

Оснування й організація Архівної Колекції Української Народної Республіки в Національному архіві Канади в Оттаві в 1980 році були одним з унікальних успіхів Уряду УНР того часу. Архівний Комітет УНР в Оттаві, що його вів полковник Юрій Сальський, придбав важливі матеріяли з часів існування ДЦ УНР в екзилі й дочекався вже короткого опису англійською та французькою мовами авторства Мирона Момрика, українського архівіста в Оттаві. (M. Momryk „A Guide to Sources for the Study of Ukrainian Canadians. National Ethnic Archives, Ottava 1984, стор. 35 (MG 28V 123).

На X Сесії УНРади полк. Сальський подав звіт із 10-річної праці Комітету й він надрукований у „Матеріялах і Документах" цієї Сесії (Філядельфія 1989) за радакцією Ярослава Рудницького.

Довгий час не було відомо, де й як зберігаються архівні матеріяли з часів визвольної боротьби України з 1917-21 років. І от у 1988 році вийшла друком книга Патриції Кеннеді-Ґремстед про архіви й рукописні матеріяли в Україні й Молдавії. Ця книга-довідник англійською мовою на 1,107 сторінках подає найконечніші відомості про архівні колекції України й Молдавії. (Patricia Kennedy Grimsted Archives and Manuscript Repositiories in the USSR; Ukraine and Moldavia. Princeton, N.J. 1988).

Усім, хто цікавиться матеріялами до української визвольної боротьби 1917-21 років, буде важливо довідатися, що найбільше зібрано їх у „Центральному Державному Архіві Революції, Вищих органів Державної Влади і Органів Державного Управління Української РСР" у Києві (вул. Солом'янська 24). На стор. 235 своєї праці Ґрімстед подає відомості про „тимчасовий Уряд України" в березні до грудня 1917 року; про Центральну Раду (березень 1917 — квітень 1918); про Гетьманат (квітень-листопад 1918); про Диктаторів УНР (грудень 1918 — лютий 1919). Сюди належать теж архівні екзильні матеріяли, зібрані в Празі в 1920 і 1930 роках, що їх перевезено з Чехії до Києва після 1945 року.

Авторка зазначає в своїй праці, що „багато з цих матеріялів залишається недоступними для наукових дослідників" (стор. 235).

Крім Києва архівні матеріяли до української революції зберігаються у Житомирі. Як вона подає на стор. 873-ій: в „Державному Архіві Житомирської области" (вул. Лібкнехта 17) зберігається „вісім фондів" матеріялів Центральної Ради й урядів П. Скоропадського й С. Петлюри (1917-1919). Вони теж недоступні для дослідників.

∴

Книгу Ґрімстед треба привітати, як перший на Заході довідник архівної справи в Україні. Коли покращають умови наукової праці в Україні, можна буде добре покористуватися її вказівками. Та покищо це не можливе, бож „академічної свободи" в СССР немає й бібліотеки та архіви там недоступні для вільного користування, такого, яке ми маємо на Заході.

Д-р Олег М. Волянський

„ВИГРАТИ ВІЙНУ БЕЗ БОЮ" — СТРАТЕГІЯ ЙОХАЙЛА ҐОРБАЛІНА

У „Свободі" з 31-го березня 1990 року, у статті „Великий совєтський обман" я розглянув рапорт у „The McAlvany Intelligence Advisor" за грудень 1989 року та книжку „Нові брехні замість старих", що її написав Анатолій Ґоліцин, колишній майор КҐБ, після того як перейшов на сторону Заходу. В обох випадках автори намагаються перестерегти вільний світ, зокрема ЗСА, щоби вони не дали себе обдурити теперішньою, вже шостою з черги, совєтською „гласністю". Прочитавши мою статтю у „Свободі", знайомий з Канади прислав мені іншу статтю на цю тему, що появилася у поважному, високо-кваліфікованому британському журналі „International Currency Review" за лютий-березень 1990 року, під вгорі поданим заголовком, як праця редакторів того журналу.

Вже сам заголовок вказує на те, що автори статті ідентифікують Міхаїла Ґорбачова з Йосифом Сталіном і тому імена Йосифа і Міхаїла згущено на „Йохайла", а прізвища Ґорбачова і Сталіна на „Ґорбаліна". Там же й бачимо портрети Сталіна і Ґорбачова у „френчах" осібно, а відтак лиця обох у одній особі. Автори переконливо вказують на те, що Ґорбачов зумів своєю тактикою, давно опрацьованою Політбюрами та КҐБ, переконати вільний світ, що Совєтський Союз „вже нікому не загрожує". На думку авторів статті, Ґорбачов навчився у Макіявеллі, що не треба намагатися осягнути силою те, що можна дістати обманом. А від китайця Сун Тзу, автора давнього трактату „Мистецтво війни", навчився, що „всі війни є базовані на обмані". Тому, коли ти здібний — удавай нездібного; коли ти активний — удавай неактивного; висувай ворогові принаду, щоб його спокусити; удавай безладдя, а тоді завдавай удари. Однак, коли хтось удає слабого, щоби зробити ворога аґресивним він сам мусить бути дуже сильним".

Покликуючись на книжку Едварда Дж. Епстайна „Обман", автори кажуть, що сприймання Заходом комуністичного бльоку як ворога зцементувало Союз Західніх Держав і дало ЗСА 278 військових баз на території союзників. Коли ж союзники повірять, що вже нема совєтської загрози, вони будуть вимагати ліквідації цих баз, а тоді, як зайде потреба, ЗСА не зможуть вчас дістатися, наприклад до країн Середнього Сходу. Зокрема загрозливою була б втрата баз у Західній Німеччині, Японії, на Філіппінах, та в Кореї.

На думку авторів-редакторів „International Currency Review", совєтську тактику нарікання на „катастрофальну" їхню економічну ситуацію можна порівняти до того, коли реклямує якась крамниця „розпродаж через ліквідацію торговельного підприємства", коли то покупці спішать купувати, думаючи, що зроблять корисні закупи. У своїй книжці „Перестройка" Ґорбачов каже, що совєтська економія „закостеніла", і на Заході переважає думка, що „комунізм збанкрутував", що тепер обидві „надпотуги" повинні роззброїтися і почати разом працювати над екологією. Чим раз частіше „мідія" кажуть нам про те, що тепер нам не треба журитися конфронтацією з комунізмом, але радше журитися економічною конфронтацією з ...Японією. Нам суґерують, що політику стримування комунізму треба заступити, наприклад, боротьбою проти наркоманії. Із „диявольським спритом" совєти накинули нам думку про їхню „економічну кризу" так, що зараз тяжко знайти людей, які б сумнівалися у вірогідності цієї тези.

Як представляється ситуація насправді? Йдім до статистики, порівнюючи індустріяльну продукцію совєтів у 1948 та 1988 роках: У 1948-му році совєти продукували нафти в десять разів менше як ЗСА, але у 1988-му році вони продукували на 50% більше як ЗСА; у 1948-му році Совєти продукували лиш одну п'ятдесяту частину природного ґазу в порівнянні із ЗСА, але у 1988-му році СССР продукував ґазу в двічі більше ніж ЗСА і зараз Совєтський Союз є головним постачальником цього ґазу для країн Европи. У 1948-му році совєтська продукція сталі була лиш одною четвертою частиною продукції ЗСА, однак у 1988 році совєти продукували удвічі більше сталі ніж ЗСА. У 1948-му році совєтська продукція алюмінію була лиш одною десятою частиною продукції ЗСА, але у 1988 році виріб алюмінію в СССР дорівнював продукції ЗСА; совєти мають найвищу продукцію тягарових авт у світі, але ця продукція, в головній мірі,

(Закінчення на стор. 4)

Микола Вінграновський

Український прелюд

Останній міст проплив удалині,
Колеса змащено росою голубою —
І Київ на Богдановім коні
Пливе навстріч дніпровою водою...
Вже серце під колесами петля!
Упало серце! Де тому причина?
Вже чуть, як обертається Земля,
І обертається з Землею Україна...
Красо моя! Вкраїночко моя!
Ну, що мені робити — я не знаю!
То прилечу, то знову відлітаю,
А день за днем і гасне, і сія...
Твоє обличчя світле, як надія,
Пахкими пальцями торкнув я уночі,
І кров свою змішав я із твоєю,
Як зерно із землею по весні.
Тоді ти стала мною, Батьківщино,
А я тобою на світанні став —
І свої очі я відкрив крізь тебе...
Ти поселила в серці мій народ,
Ти освітила думку мою часом
І в мову українки сповила.
Тебе дивлюсь я серцем і думками,
Тебе люблю я всесвітом, і людством,
І соняхом у золотому сні,
І сивиною вченого — мислителя,
І на стерні горошком польовим.
Ми стрінулись з тобою на Дніпрі,
Там губи я торкнув твої, Вітчизно,
Там вивірив по тобі пульс любові.
Годинник людства — з стрілками життя
На цифрах смерті — звірив із твоїм...
Ні, Батьківщино! Не лише стражданням
Чи радістю я звернений до тебе!...

(1960)

СТАНОВИЩЕ ПРЕЗИДІЇ УНРАДИ ДО СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ВИБОРІВ

I.

Наслідком важливих змін у державно-політичній структурі СССР та наслідком вибору до Верховної Ради, обласних і місцевих рад України значного числа депутатів від Демократичного Бльоку України приходить до голосу альтернативна до Комуністичної партії фракція демократичних депутатів з програмою боротьби за українські суверенні права, тобто фракція українських патріотів, що стає проводом парляментської боротьби за державну суверенність і незалежність України.

Україна вступає в новий особливо відповідальний період боротьби за свою державність. Верховна Рада України в Києві стає у фокусі нового законодавства України. Ініціятиви переходить до Демократичної фракції, як це стається і в інших республіках.

У Верховній Раді України постала авторитетна фракція депутатів, відповідальних за діловий, творчий престиж усієї української демократії. Як поведуться демократичні депутати, які успіхи матимуть в заініціюванні нового законодавства, як промощуватиметься державну суверенність українській республіці, яку силу буде мати Верховна Рада перед централістською Москвою Горбачова, яка конструктивна програма буде переважати над комуністично-номенклятурною, від того буде залежати, чи Україна йтиме в ногу з іншими республіками у боротьбу за державну суверенність всіх республік

Дотеперішній успіх Демократичного Бльоку на виборах і у формуванні Демократичної фракції у Верховній Раді України скріплює шлях, умовно назвімо, литовської леґальної боротьби за незалежність на базі своєї власної литовської Верховної Ради. Це тяжкий шлях, бож треба боротись з традиційним колоніялізмом Москви. Цей шлях включає і позитиви, які можуть бути прикладом для України.

Головна риса „литовського шляху", придатна й для нас, — це боротьба за незалежність шляхом поступового нарощування сил і засобів боротьби. Зрозуміло, що „литовський шлях" пов'язаний з великими труднощами, як це показує теперішня ситуація. Це шлях тривалої „війни нервів", яку мужньо витримує Литва. Це також перспектива можливої московської розправи. Надію на остаточний успіх скріплює солідарна моральна підтримка і тиск всіх антиколоніялістів в СССР і на Заході, включно з українськими борцями за свободу. Відкритий спротив литовського народу московському централізмові має всі шанси перенестися і в інші республіки СССР.

Цей шлях уже застосовується в Україні. Його риси:

1) Опертя на історичне минуле — існування незалежної Української Народної Республіки, тобто опертя на історичні коріння у наших сучасних державних домаганнях;

2) мирний спосіб домагань, базованих на парляментаризмі та на правді республік виходити із СССР;

3) опертя на масовість руху, тобто на масові організаційні форми домагань народних прав. Приклад — Український Народний Рух за Перебудову.

Поширення ідеї незалежности стає прикладом ефективности леґальних методів боротьби.

Дані для перемоги „литовської методи" в Україні теоретично існують, одначе практично українські сили мусять швидким темпом пройти шлях підставової розбудови національних сил України у різних ділянках.

Му уже не раз вказували на невідкладну програму практичних заходів, що вели б до реальної шанси державного усамостійнення. На теперішньому етапі Верховна Рада України у її новому складі, при умові існування сильної організаційно і програмово фракції демократичних депутатів, покликана обставинами стати засобом боротьби за свободу.

Остаточний успіх залежатиме від того, як зуміє український демократичний табір повести за собою всі головні прошарки населення, а зокрема робітничі і селянські верстви на Центральних землях України.

Оцінка сил в Україні у висліді виборів вказує на існування в потенції найменше трьох депутатських фракцій.

Перша — Демократичний Бльок — це найактивніша фракція, це інтелектуальний провід нації переважно із числа членів Народного Руху України за Перебудову, Української Гельсінкської Спілки, т-ва Української мови ім. Т. Шевченка та інших споріднених груп.

Друга — партапаратчики, які контролюють економічну структуру республіки органами тиску й контролі — КҐБ.

Третя — фракція імперсько-російського колоніялізму, людей антиукраїнських аспірацій, русофілів й інших імперських елементів у Компартії і поза нею.

Як переконати народні маси, що лише незалежна Україна може бути ґарантією, що не повториться голод, винищування інтеліґенції, масові могили по всій Україні, нищення церков, катастрофи, як у Чорнобилі, не буде руйнування природи і довкілля, затруювання повітря, експлуатації народу і природних багатств в користь Москви.

Перед українськими діячами, а насамперед перед депутатами Демократичного Бльоку, стелиться ще довгий і тернистий шлях. Потрібна буде ще не одна перемога на полі проґресивного законодавства, на полі консолідації народних сил для розбудови української економіки, закріплення вживання української мови, розбудови українських наукових установ, церков, розширення міжнародних дипломатичних і комунікаційних зв'язків уряду Києва, розбудови преси, що підтримувала б національне відродження, популяризувала б ідеї програми Демократичного Бльоку Депутатів. Потрібна масова праця для розширення національної свідомости, зокрема у промислових районах (Донбас, південь України тощо), серед селянства — основної маси населення.

Закінчення буде.

ІРАНСЬКИЙ ДЕЛЕҐАТ ДО Організації Об'єднаних Націй, сказав, що недавнє звільнення двох американських закладників, яких насильно тримали проіранські угрупування в Ливані, є тріюмфом прагматичного крила іранського уряду, що могло б значно поліпшитися, якщо б ЗСА настоювали на тому, щоби Ізраїль позвільняв з ув'язнення ливанських шіїтських мусулманів. „Важливим є те, що уряд Ірану старається зробити все можливе в цій справі, що й доказано", — заявив Камаль Харазі у розмові з кореспондентом „Ню Йорк Таймсу". „Ці зусилля будуть продовжуватися, якщо ЗСА заохотить Ізраїль до процесу звільнення усіх закладників".

Львівський фольклорний театр в турне по ЗСА

Після успішного турне по Канаді, Львівський фольклорний театр — молоді зі Львова недавно прибув до ЗСА на турне і вже дав кілька виступів у Чикаґо й околиці.

У понеділок 16-го квітня, в авдиторії української католицької парафії свв. Володимира і Ольги ансамбль виступив з монтажем на тему українських Січових Стрільців. У програмі Остап Стахів, керівник, виконав кілька стрілецьких пісень у супроводі бандури. Тоді через залю промаширували хлопці в однострояx УСС, вийшли на сцену і розпочали монтаж з деклямаціями і співом. До них приєдналися дівчата і далі продовжували зі співом, жартами, „бійкою" рушниць і шабель.

Виконавці співали відомі і зовсім тут невідомі пісні УСС. Таке сталося і з гимном „Ще не вмерла Україна": виконавці заспівали

Львівський фольклорний театр.

кілька стрічок українського гимну, невідомих для багатьох глядачів.

Серед гостей-виконавців було сім хлопців і п'ять дівчат. Крім керівника, до співу на бандурі акомпанькювала Алла Куцевич; вона, як і багато інших виконавців, закінчила Львівську консерваторію.

Після програми, під час і після перекуски, на дозвіллі, симпатичні хлопці і дівчата, гості з України, далі розважали місцевих земляків співом і розмовами та пояснювали походження своїх різноманітних вишитих сорочок, якими глядачі захоплювалися.

На другий день у цій заповненій залі ансамбль дав „Весняний концерт", потім повторив цей концерт у православній парафії св. Андрія, на передмісті Чикаго, де гості з України представили веснянки, гаївки, риндзівки, і гри на великодній спів. Так, молодь з совєтської України співала великодні, релігійні пісні.

Скрізь на виступах глядачі були захоплені або й зачаровані, вони не вірили в те, що бачили, що чули: тяжко було повірити, що це молодь Совєтської України, де довгі роки панувала і панує денаціоналізація, русифікація та атеїзм. Глядачі бачили молодь з України національно свідому, з чистою українською мовою, із знанням української народної і релігійної традиції та історії.

Після Чикаго ансамбль поїхав на Фльориду, тоді буде на Сході ЗСА, в середніх стейтах і ще раз в Чикаго, при кінці травня. Варто побачити цей ансамбль, зокрема слід заохочувати молодь на ці виступи, щоб побачили, почули українську молодь з країни своїх батьків, своїх предків.

До 75-річчя двох визначних громадян

Ними є д-р Володимир Бондар та д-р Михайло Лоза. Перший — доктор економічних наук, другий — доктор філології. Перший з них відзначив своє 75-ліття 22-го березня, а другий — 26-го квітня. А тому, що їх статті і дописи не раз появляються на сторінках „Свободи", нашим читачам, напевно, вони відомі, як також і те, про що вони пишуть.

Але журналістична праця наших шановних ювілятів — це не найголовніша ділянка їхньої праці.

Д-р Володимир Боднар

Народився Володимир Боднар в с. Николовичі, коло Мостиська в Галичині, де його батько — о. крилошанин Євген Боднар був священиком. Його мати Стефанія, яка була донькою священика о. Константина Нестора та Олени — з дому Голинська, споріднена з гетьманом Полуботком. О. Нестор був парохом в с. Ремезівці біля Золочева, звідки походять такі відомі поети, як Роман Завадович та Теодор Курпіта. Його дід по батькові також був священиком і парохом в с. Пакість біля Мостиськ.

Закінчивши „вселюдну" школу в Смерекові, молодий Володимир пішов вчитися до математично-природничої гімназії в м. Жовква (тепер перейменоване на Нестерів). Гімназія носила ім'я Жовківського, а сама Жовква була стародавнім містом, де в свій час перебували також гетьмани Жовківський та Хмельницький.

Ще в гімназійні часи Володимир, успадкувавши добрий голос від свого батька, мріяв стати співаком. І тому, володіючи дуже широким діяпазоном баритону, він великим успіхом виступав у хорі в Жовкві в сольоспівах.

Після матури Володимир пробував поступати на медичний факультет у Львові, але безуспішно: цьому перешкодив „нумерус кляузус", який тоді застосовували поляки спеціяльно щодо українців. Але він не здавався. Він попробував щастя в Познані, хоч і там нічого не вийшло, навіть незважаючи на рекомендаційно листа від єпископа Лятишевського до декана медичного факультету познанського університету.

Обурений польським шовіністичним наставленням до українців, В. Боднар повертається до дому, де записується у Львові на Вищу Школу Закордонної Торгівлі. Але він ні на мить не залишає замилування до свого мистецтва. Тому крім навчання в школі, він також виступає солістом у студентському хорі „Бандурист" під батурою дир. Плешкевича. На жаль, війна 1939 р. перервала його студії у Львові і він після різних пригод у вересні того ж року опиняється у Відні, де записується на університет та Музичну Академію, студіюючи спів і музику. У Відні, крім закінчення 2-річної музичної школи, в 1943 році дістає диплом з економії, а в 1947 році успішно захистивши дисертацію, одержав ступінь доктора економічних наук.

Там, у Відні — „центрі музичного життя Европи", розпочинається багата й успішна діяльність В. Боднара, як співака серед вибагливої віденської публіки. Він виступав як соліст-баритон, як у хорах на концертах, та і індивідуально. Виступав поруч, або разом з такими славними співаками, як Міро Скаля, Матіяш, Савка Антонович, Стецюра, Кирила Цепенди, як дириґента, а також нашого знаного композитора Андрія Гнатишина.

І ось, як і можна було тоді сподіватися, московсько-большевицька навала докочується також до Відня. Хоч В. Боднар мав намір разом із своїми батьками заздалегідь тікати далі на захід, проте він раптом тяжко захворів і майже чудом лишився живим. У своїх спогадах він пише: „В 1945 р. я тяжко захворів і тому мене відвезли не до шпиталя, а до якоїсь пивниці. Хворих пильнували якісь жиди з Мадярщини. Та пивниця була не опалювана а вікна її з причини експлозії були повибивані. Як я прожив там 5 тижнів в гарячці 41 градусів напів-голодним та без медичних середників в таких жалюгідних умовах — то хіба лише один Бог знає".

Нарешті В. Боднар виривається з Відня і продовжує далі своє скитання по Европі. Потрапляє в околицю Тиролю, де включається в славний хор „Ватра" під дириґентурою проф. Туркевича. З хором успішно концертував по всіх більших містах Швейцарії, південної Німеччини та Австрії. В хорі був солістом. „Це були незабутні дні нашої молодости і запалу", — пише він.

В 1949 році — переїзд з хористами до Філядельфії, ЗСА,. Тут знайомиться а згодом одружується з Любою Гурко, донькою адвоката д-ра Івана та Магдалини Гурко. Люба виявилася талановитим майстром мистецького деклямаційного слова. Наступного року молоде подружжя переселюється до Клівленду, де одночасно із заробітковою працею в банку (включно з посадою керівника філії), Боднар включається в активне суспільно-громадське та музичне життя. Співав солістом на концертах при різних оказіях, співав у хорах, виступав як соліст в інших містах, як також наспівав власну платівку під заголовком „Тут весни розцвіли мої..." Вона була грана в радіопрограмах в Канаді та більших містах ЗСА, як також в Австралії та мала дуже прихильні фахові коментарі в діяспорі.

Д-р В. Боднар вже довші роки є членом управи НТШ, Кредитівки, першим радним при церкві Покрови св. Богородиці в Пармі був головою Пластприяту. Тепер під час української радіопрограми в Клівленді, директором якої є Степан Зорій, не раз можна почути дуже добре подані та актуальні коментарі д-ра В. Боднара. Він є батьком двох дітей — дочки Ліди, малярки, яка із своїм чоловіком інж. Михайлом Балагутраком проживає в Гюстоні, Тексас, та сина Мирона — лікаря-офталмолога, який із своєю родиною проживає в Медіна (недалеко від Клівленду), Огайо.

Д-р Михайло Лоза

Михайло Лоза народився в м. Підберіжці, Західня Україна, в родині Івана та Параски (з дому Хинило). В 1939 році закінчує Львівський Університет з дипломом магістра філософії, а опинившись на еміграції, в 1948 році здобуває науковий докторат з ділянки славістичної філології на Українському Вільному Університеті. Є батьком двох синів — Романа та Бориса.

Переселившись до Америки, поруч професійної праці в різних навчально-наукових інституціях, займався також активною суспільно-громадською діяльністю в Баффало, та Ню Йорку, в таких організаціях, як: Спілці Української Молоді Америки (СУМА), Українському Конгресовому Комітеті Америки, Пластприяті та НТШ. Від 1970 року М. Лоза є секретарем Товариства Сприяння Патріярхатові Української Католицької Церкви.

Наш ювілят є автором багатьох статтей та есеїв, поміщених в різних альманахах та газетах „Свобода", „Гомін України", „Шлях Перемоги" та „Канадський Фармер", як також автором вступних статтей до різних книжок. Звичайно, тут неможливо та це не є моєю метою бодай коротко зробити аналіз всіх тих опублікованих праць, які вийшли з-під його пера. Для прикладу лише наведу одну з них.

Ось переді мною один з його дописів — „Братання — кому на користь?" („Свобода", 30 серпня 1989 р.). В ньому автор оповідає про такий достовірний факт. „В часі, коли у Баффало відзначали Тиждень Поневолених Націй (17-22 липня), — пише він, — виявилося, що до міста прибула чотиричленна делеґація з совєтського міста Калініна, щоб підписати договір між двома містами — Калініном і Баффало. У склад совєтської делеґації: Александер Бєлоусов — голова міської ради м. Калінін, Сєргєй Кісєльов — секретар міському партії та інші. Яка іронія! Під час того, як перед будинком міської та повітової управи в Баффало повівали прапори поневолених народів, „батьки" міста гостили в себе росіян — представників народу — поневолювача, що підкорив собі і окупує країни, з яких походить велика частина мешканців нашого міста".

Звичайно, можна було багато більше написати про все те добре, що вже зробили і ще й досі роблять наші ювіляти — Володимир Боднар та Михайло Лоза для нашої спільноти. Але й те, що вони вже зробили, повинно бути з подякою оцінене нашою спільнотою. Тому, з нагоди їхнього ювілею, побажаємо їм доброго здоров'я, ще багато років життя та в „силу спроможностей" дальшої праці для добра українського народу.

Юліян Мовчан

Музика...

(Закінчення зі стор. 1)

канадської телевізійної мережі Сі-Бі-Сі і там використано наш хор з музикою Бортнянського.

— Чи ваш хор співає лише твори Д. Бортнянського?

— Ні, я використовую також мало відомі твори таких українських композиторів, як А. Ведель, М. Березовський і М. Дилецький. До речі Воскресну Утреню цього композитора XVII сторіччя ми награли ще перед п'ять роками на два хори для Сі-Бі-Сі. В моєму пляні підготовити на осінь концерт не давньої, а сучасної української музики в Торотно, де будемо виконувати композиції Зубицького, Лесі Дичко, Сильвестрова і Л. Мельника. А далі, розуміється, як усі тепер мистецькі українські одиниці, думаємо поїхати з концертами в Україну.

Подивляємо і оцінюємо широкі задуми енергійного дириґента та під кінець розмови просимо ще про адресу, де можна замовляти серію платівок чи касет музики Бортнянського за ціну 75 кан. дол., як також перевидану на касету Єрусалимську Утреню Мирона Федорова в ціні 15 кан. дол. В обох випадках в ціну касет чи платівок враховано також пересилку. Замовляти можна пишучи на адресу: Musicus Bortniansky, P.O. Box 7, Station A, Islington, M9A — 4X1, Ont., Canada.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у четвер, 26-го квітня 1990 р., на 89-му році життя відійшов у Вічність

бл. п. інженер

МИХАЙЛО ВОВКОДАВ

ПАНАХИДА відбулася в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку 28-го квітня 1990 року.

ПОХОРОН відбувся 29-го квітня 1990 р. з церкви св. Андрія і похований на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. коло своєї дружини Мирослави.

В глибокому смутку:

донька — МАРТА НАВРОЦЬКА з мужем д-р РОМАНОМ
і донею АННОЮ
швагрова — ОЛЬГА ГРАБ з мужем д-р РОМАНОМ і родиною
сваха — МАРІЯ МОЛОДЕЦЬКА з родиною

ВЖЕ ВДРУГЕ ЦІЄЇ ВЕСНИ Конгрес зіткнувся з Білим Домом у питанні законопроєкту, який надав би право працівникам на опіку новонародженими та хворими членами родини. Шеф штабу Білого Дому Джан Сануну проголосив в понеділок, 7-го травня, що президент Дж. Буш накладе вето на цей законопроєкт. Він пояснює становище Президента тим, що Дж. Буш є проти того, щоб влада диктувала права працівників на ще більші бенефіти. Лідери бизнесових груп також дуже стійкі в своїй опозиції відносно законопроєкту, стверджуючи, що він відкриє шлях для втручання влади до таких бенефітів, як медичне та пенсійне забезпечення. Законопроєкт, який став вислідом багатомісячних обговорень в Конгресі, вимагає, щоб фірми, де працює понад 50 осіб в одній будівлі, надавали своїм працівникам до 12 тижнів неоплачуваного вільного періоду у випадку хвороби, піклування новонародженими та хворими. Працедавці мали б тримати ці робочі місця та покривати кошти медичного забезпечення.

13-ий Фестиваль живого слова в Онтаріо

Комісія Шкільництва КУК, Онтаріо, влаштовує 13-ий з черги Фестиваль живого слова, який відбудеться в суботу, 26-го травня, у приміщенні Інституту Святого Володимира, 620 Спадайна авеню, Торонто, Онтаріо.

Відкриття відбудеться о год. 9:30 вранці. Фестиваль закінчиться концертом „Найкращих із найкращих" о год. 3:30 по полудні та церемонією вручення грамот. Школи з-поза Торонто зможуть виступати після полуденка.

Цьогорічний ФЖС присвячено визначному синові нашого народу Дмитрові Яворницькому у 50-ту річницю від його смерти. Фестиваль проходитиме під гаслом „Ми ростем, ми нація народу"... Комісія Шкільництва звертається зокрема до директорів шкіл учителів і батьків сумлінно подавати про масову участь наших учнів у Фестивалі та тим виявити перед нашою дітворою гідну до наслідування щиру любов і пошану до рідної мови у цей перший рік Декади Української мови.

Комісія звертається також із проханням до наших церковних громадських організацій причинитись до успішности Фестивалю та не влаштовувати в цей час імпрез, які могли б зменшити його успішність. Зголошення проситься слати до 15-го травня на: Festyval Znyvoho Zlova, to Mrs. O. Kowalyk, 12 Bernisen, ave. Toronto, Ont. M8Y 126. Tel: (416) 239-6208.

Виставка писанок в Кензаському університеті

Частина виставки

Як кожного року, під час Великодніх Свят була влаштована виставка українських писанок, вишивок, кераміки і літератури про мистецтво в головній бібліотеці Кензаського університету в Лоренс.

Виставка писанок тривала від 24-го березня до 17-го квітня. Метою виставки було бажання познайомити студіюючу молодь університету, в якому навчається біля 28,000 студентів, з красою українського мистецтва та з Україною взагалі. Завдяки центральному положенню бібліотеки та статті в університецькому часописі, який поширюється безплатно, виставку відвідало багато студентів та професорів.

Михайло Палій

Вийшов...

(Закінчення зі стор. 1)

серія джерел та документів, до якої входять публікації джерельних матеріялів, архівних довідників, матеріялів з наукових конференцій та бібліогафії. Найновіший додаток до цієї серії це книжка д-ра О. Воловини п.н. „Етнічність і націоанльна ідентичність", що є першою фаховою аналізою перепису населення ЗСА з 1970 та 1980 років, в якій подано демографічні та суспільноєкономічні дані про українське населення ЗСА.

Інші видавничі серії Інституту — це Гарвардська серія українських студій, тобто перші видання з україністики в Гарварді це перед заснування УНІГУ, серія „Реновацio" (спільно видана з Неапольським орієнтальним інститутом в Італії, серія османських документів, серія публікацій Фонду Катедр Українознавства та серія видань Гарвардського Проєкту, для відзначення Тисячоліття Хрищення України п. н. „Гарвардська бібліотека давнього українського письменства". З цієї серії в каталозі подано вже 12 видань, в тому п'ять, що появляться ще в цьому році.

В каталозі також поміщена інформація про передплату наукового журналу УНІГУ „Гарвардські Українознавчі Студії", що почав виходити в 1977 році. Журнал друкує нові дослідження на різні теми пов'язані з україністикою та поміщує нові джерела, огляди і рецензії. Мова журналу англійська, хоч деякі статті появились в мовах французькій, німецькій та українській.

Для осіб, які зацікавлені сучасним розвитком україністики, а особливо виданням Українського Гарварду, новий каталог видань УНІГУ необхідний. Його можна отримати безплатно пишучи до канцелярії Фонду Українознавства у Кеймбриджі на адресу: Harvard University, Ukrainian Studies Fund, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. 012138

НАЙБІЛЬША ПОВІНЬ ЗА останні десятиліття принесла великі шкоди трьом стейтам: Тексасові, Оклягомі та Арканзасу. Після дводенних дощів минулого вівтірка та середи вийшла з берегів ріка Тринити. Вже минув тиждень після штормових дощів, а повінь все поширюється, нагадуючи іншу стихійну катастрофу, яка загрожує існуванню містечка Калапана на Великому острові Гаваї. Як уже повідомлялось, найбільший на світі вулкан Кілавея заактивізував минулого тижня вилив горючої ляви (635,000 кубічних ярдів у день). Глибина поточку в деяких місцях досягає 50 футів. Але крім руйнуючої ляви велику небезпеку для населення становить вулканічний газ, який заморює повітря 1,500-2,200 метричними тоннами щоденно.

Клюб емеритів відзначив свій ювілей

15 років в історії — це короткий період, 15 років для старших громадян — це вже солідний проміжок. За щоденними нашими зайняттями і турботами часто не звертаємо уваги на те, як швидко минає час, головно у старших громадян. 15-ліття наполегливої праці і активности Клюбу Старших Громадян (Клюбу Емеритів) при катедрі св. о. Миколая в Чикаго проминули наче сон. Проминули, але не без сліду, залишаючи після себе задоволення всіх членів, які радо приходять на сходини, де знаходять розраду і нагоду погуторити і знайти спільну мову з іншими такими самітніми людьми, а також довідатися про різні правні новини, які торкаються старших громадян. В теперішній час головна увага звернена на події в Україні, які цікавлять кожного з нас.

Відзначаючи своє 15-ліття, яке рівночасно є оглядом праці і досягнень за весь цей час, і щоб в деякій мірі віддзеркалити багатогранну працю Клюбу Старших Громадян і поінформувати читачів, варто згадати тільки виконану працю за один рік його діяльности.

Сходини Клюбу Старших Громадян відбуваються кожної середи (крім вакацій). На сходинах буває 80-120 членів (залежно від погоди). Відбуто 35 сходин, з них 9 святкових. До святкових сходин належали Різдвяна зустріч, свято соборности і незалежности української держави, роковини ген. Тараса Чупринки, Шевченківські роковини, Свято героїв, Листопадовий зрив й інші. Вигolошено 23 доповіді на різні теми — медичні, національно-релігійні, громадські, враження з подорожі, про Шевченка, Листопадові дні, Митрополита Андрея Шептицького, Хрищення України й інші. Доповідачами були члени клюбу або запрошені гості. Для загальної публіки була імпреза „Веселей день", яка має вже свою традицію і збирає численну публіку. Крім цього клюб влаштовував різні прогульки, висвітлено фільми про святкування 1000-ліття Хрищення України в Римі і Ченстохові (Польща), Шевченківський концерт у Львові й інші. Крім цього члени Суспільної Опіки відвідували хворих по приватних домах, шпиталях і старечих домах.

Члени Клюбу беруть активну участь в громадсько-політичному і церковному житті, а також жертвують щедрі датки на різні церковно-національні цілі. Своїми пожертвами Клюб спомагав катедру св. о. Миколая, видання Енциклопедії Українознавства, музей, старечий дім, виховання нових священиків, біженців, Літопис УПА й інші національно-громадські потреби. Тільки в минулому році виплатив на загальні потреби 10,000 дол. Клюб був ініціятором побудови старечого дому.

Вислано кілька листів до Папи Івана Павла II з проханням про беатифікацію Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького, про створення Патріярхату та з подякою за старання щодо леґалізації Української Католицької Церкви в Україні. Також вислано листа до Блаженнішого Мирослава Івана Кардинала Любачівського з побажаннями з нагоди 50-ліття його священства. А коли Блаженніший відвідав Чикаго, він був гостем Клюбу.

Отець Андрій Шагала, ЧСВВ, духовний опікун Клюбу, відправив 7 заупокійний Служб Божих, 8 Панахид за померших членів Клюбу, 5 Молебнів з різних нагод, 5 Хресних Доріг і відмовлено 35 вервиць в намірені беатифікації Слуги Божого Митрополита Шептицького.

Ось так виконує корисну працю Товариство Старших Громадян при катедрі св. о. Миколая. І це лише за один рік, а таких років було 15. Треба подивляти членів, що викресали в старшому віці стільки енергії і завзяття.

Своє 15-ліття Клюб започаткував Службою Божою, яку відслужив о. Леонард Корчинський в намірені всіх членів. Після Служби Божої всі присутні перейшли до авдиторії школи св. о. Миколая, де відбувся бенкет.

Бенкетом проводив інж. Теофіль Форович, який вповні вив'язався зі свого завдання. Бенкет відкрив голова Клюбу Андрій Козяк, вітаючи Владику Іннокентія Лотоцького, голову Відділу УККА на стейт Іллиной, представників кредитової кооперативи „Самопоміч", банку „Певність", Союзу Українок, споживчої кооперативи „Самодопомога", Клюбу Старших Громадян при соборі св. Володимира і Ольги і всіх членів та гостей. Молитву провів о. парох Володимир Климчук, а їжу поблагословив Владика. Після молитви в мистецькій програмі виступив хор дітей школи св. о. Миколая під музичним керівництвом учительки Марти Стадник. Хор виконав кілька пісень, а також деклямації, присвячені бабусям і дідусям, які написала Іванна Савицька.

Після виступу дитячого хору був поданий смачний обід, який приготовили пані з кухні школи св. о. Миколая, а дуже добре вив'язалися з обслугою членкині товариства Молодь Христові, за це належиться їм щира подяка.

Усні привіти зложили д-р Мирослав Харкевич від УККА, д-р Петро Вигінний від кооперативи „Самодопомога", Богдан Ватраль від кредитової кооперативи „Самопоміч", інж. Степан Ґоляш від банку „Певність", вояків і Братства Андрія Первозванного з собору свв. Володимира і Ольги, Любомир Климкович від парафіяльної ради при катедрі св. о. Миколая, Іван Степанець від Пресвятого Імени і Анна Білинська від Клюбу Старших Громадян.

Письмові привіти зложили Окружна Рада, СУА, 22-ий Відділ СУА, Марійська Дружина і Український музей.

Деклямацію „Присвята дорогим сеньйорам" укладу Слави Проців віддеклямувала Наталка Евсевідо, а інж. С. Ґоляш відспівав гумористичну пісню.

Після цього Володимир Щебльовський подав коротку історію Клюбу, а також розвеселяв присутніх своїми жартами і дотепами.

Андрій Козяк привітав колишніх голів Івана Деркача і д-ра Володимира Олексюка та почесних членів, яким присутні відспівали „Многая літа". Відтак присутні відспівали дві пісні — „Ми веселі емерити" і „Розквітають жовті квіти", які написала поетеса Ганна Черінь, інж. Теофіль Форович привітав гостей з України, які приїхали сюди до родини. На закінчення виступив Владика Іннокентій Лотоцький, ЧСВВ. Він говорив про Церкву в Україні, якій треба допомогти, і зложив свої гратуляції з нагоди 15-ліття існування Клюбу.

Подякою голови Андрія Козяка та молитвою закінчено цей вдалий бенкет.

Н. Ф.

„Виграти..."

(Закінчення зі стор. 2)

йде для вжитку армії. Справа подібно представляється і в багатьох інших галузях совєтської індустрії.

Цей величезний прогрес совєтської індустріяльної продукції стався, у великій мірі, за часів Брежнєва, коли то Америка, Західня Европа та Японія, повіривши у п'яту совєтську гласність, допомогли совєтам у модернізації індустріяльної технології, що дало можливість совєтам також змодернізувати їхні військові сили. І зараз, вже за Ґорбачова, коли совєти говорять про зменшення видатків на зброєння, їхні витрати на військові сили є вдвічі більші ніж у ЗСА, і так, наприклад, під цю пору совєти спускають у воду кожних сім днів нового підводного човна.

Щоб цю дезінформацію зробити більше вірогідною, совєти від часу до часу висилають на Захід спеціяльних „втікачів", котрі насправді співпрацюють із совєтською владою і стараються викликати замішання на Заході, неправильно інформуючи вільний світ про події в СССР. Сюди можна зачислити „втікача" Олега Ґордієвського у Великобританії та Віктора Шмєйова в ЗСА.

Тепер вже відомо, що у травні 1959 року Шелєпін, тодішній голова КҐБ, що дав наказ Сташинському вбити Степана Бандеру, скликав таємну конференцію, в якій взяло участь біля 2,000 старшин КҐБ і представників Політбюра. Там проголошено пляни на довшу мету для підривної діяльности у світі, для стратегічної дезінформації та для послаблення співпраці серед західніх ворогів СССР, куди зараховано ЗСА, Великобританію, Францію, Західню Німеччину, Японію, країни НАТО та інші. До своєї діяльности КҐБ і Політбюро КПСС плянували втягнути чужинців за кордоном і, очевидно, всі Служби Безпеки інших комуністичних країн. Совєти також тоді рішили перетягати на свою службу дисидентських провідників. У пляні було також створення, уявного на жаль, образу „незгоди" серед комуністичних країн, і взагалі було завдання створити видимість замішання і слабости в СССР.

Тому що Ґоліцин написав свою книжку, де передбачав події, котрі пізніше сповнилися, совєти вживали і вживають усіх зусиль щоб свідчення Ґоліцина дискредитувати, вживаючи для цього, наприклад, навіть теперішніх „демократичних" провідників, Східньої Европи, як Вацлав Гавел, нововибраний президент Чехо-Словаччини, чи д-р Сахаров, нуклеарний фізик і головний совєтський „дисидент", (лапки тут редакторів жуналу „International Currency Review" — О.М.В.), що недавно нагло помер. Гавел, промовляючи перед американським Конґресом, закликав помагати Ґорбачову політично й економічно та пропонував забрати американські війська з Европи, а д-р Сахаров, якого Ґоліцин назвав „таємним захисником совєтських таємних плянів", у своїх писаннях і виступах підтримував Ґорбачова.

Вкінці автори статті вважають, — що совєти тісно співпрацюють з комуністичним Китаєм, і тому не дивно, що масакра на Тіананьмен площі сталася відразу після „історичної" візити Ґорбачова до Китаю. Автори перестерігають Америку перед підступною грою совєтів і радять Америці не брати на себе надто багато фінансових зобов'язань по цілому світі, бо це може допровадити країну до фінансової кризи, як це було з початком тридцятих років, а комуністи тепер краще підготовані, щоб використати таку ситуацію для своїх цілей.

А нам, хто цікавиться світовою політикою, слід дістати й уважно прочитати книжку Анатолія Ґоліцина „New Lies for Old", видану у видавництві Dodd, Mead, 1984, а тоді приглядатися до подій у світі з відкритими очима, бо і доля України від цих подій дуже а дуже залежна. По бібліотеках і книгарнях, де пару літ тому цю книжку легко можна було дістати, її тепер немає... Чи не турбується хтось, щоб ревеляції цього автора не дійшли до широкого читацького загалу?

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК ЯПОНІЯ збудувала своє "економічне чудо" на сильних зв'язках з індустріяльним Заходом, тепер старається збільшити торгівлю та капіталовклади у мінливу економіку Східньої Азії, де створює бльок високої виробничої потужности в цій важливій частині світу. Ця зміна, стверджують економісти і дипломати, кидає визов існуючим там американським фірмам, що стараються втриматися, а одночасно змагаються з низькими цінами виробів і спекуляціями японських та інших азійських підприємств. Одначе знавці кажуть, що з не надто ясної економічної ситуації в цьому реґіоні можуть скористати покупці в цілому світі через обниження цін.

У ПОНЕДІЛОК, 7-ГО ТРАВНЯ, Куба розпочала 24-годинне заглушування в Гавані, столиці країни, передачі радіовисильні „Марті", американської еспаномовної програми передаваної з Маямі, зазначуючи, що поширить це заглушування на цілий острів. Уряд Куби твердить, що американські передачі до Куби є спрямовані на повалення її уряду. В офоційному повідомленні сказано, що акція заглушування радіовисильні „Марті" є леґальною обороною перед замахом ЗСА на суверенність Куби.